

SAMENVATTING CONSULTATIEBIJENKOMST HULP EN ONDERSTEUNING DAK- EN THUISLOZE JONGEREN

15 mei 2018

Aanleiding

De gemeente Utrecht wil de hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren laagdrempelig organiseren, passend bij de wensen van deze doelgroep. Hierbij staat voor voorop dat we voorkomen dat jongeren in een cruciale levensfase achterstanden oplopen die hun hele leven doorwerken. Er is ons veel aan gelegen dat jongeren hulp krijgen en dat ze - waar nodig - toegeleid worden naar passende hulp. Centraal staat hierbij het perspectief van jongeren: een stabiele plek om te wonen, een opleiding en passend werk. Voor deze ondersteuning wordt een uitvraag voorbereid die moet leiden naar nieuwe overeenkomst(en) per 1 januari 2020. Deze consultatiebijeenkomst is bedoeld om samen met de stad te onderzoeken of en hoe er in de hulp en begeleiding van dak- en thuisloze jongeren nog meer samenhang en integraliteit aangebracht kan worden.

Opbouw bijeenkomst

Een jongere van U-2B Heard! deelt bij de start van de bijeenkomst haar ervaringsverhaal. Hierin komt onder andere terug dat het belangrijk is niet te lang in het circuit te blijven hangen, gestimuleerd te worden dingen zelf te doen, iemand naast je te hebben staan op wie je kunt terugvallen en bekendheid van hulpverlening bij instanties als de politie.

Hierna komen de eerste uitkomsten van het onderzoek van U-2B Heard!, De Achterkant en Goud aan de orde. Deze zijn als bijlage toegevoegd, net als de sheets die door de gemeente Utrecht als introductie op de gespreksonderwerpen zijn toegelicht.

In twee subgroepen is verdiept op een aantal hoofdvragen. De lijn uit de gesprekken is hieronder weergegeven. Hierin zijn ook schriftelijke reacties op de voorbereidende vragen verwerkt.

Algemeen

In de gesprekken komt terug dat er een grens is in de maakbaarheid van de vraagstukken. Jongeren maken hun eigen proces door waarin het niet onderkennen van problemen, hulpverleningsmoe zijn en acceptatie een rol spelen. In de ondersteuning zal dit een plek moeten krijgen, onder andere door het tempo goed af te stemmen op de jongere. Samen met hem/haar en zijn/haar belangrijke ander moet altijd het uitgangspunt zijn.

Hoe kunnen we dak- en thuisloosheid van jongeren meer voorkomen?

- Verbinding met het onderwijs:
 - Leraren (kunnen) zien met welke jongeren het niet goed gaat, hier het gesprek over aangaan en waar nodig bespreken om hulp in te roepen. Ook momenten als de 10-minuten gesprekken kunnen beter benut worden om een beeld te krijgen van de thuissituatie van de jongere. Hiernaast helpt fysieke aanwezigheid van hulpverleners op scholen.
 - Inzetten op verzuim en vroegtijdig schoolverlaten. Met de focusaanpak wordt een goede stap hierin gezet, maar vraagt nog wel meer inzet.

- Studieloopbaanbegeleider MBO zou meer op de hoogte moeten zijn van problemen jongere om waar nodig hulp in te schakelen.
- Voorlichting op scholen over 18 worden en het omgaan met geld. De inzet ervaringsdeskundigheid is hierbij van belang, jongeren zeggen dat je dan hun hart raakt.
- Communicatie over 18 worden, omgaan met geld en hulp die aansluit bij de belevingswereld van jongeren en de communicatiemiddelen die zij gebruiken (filmpjes, benutten social media etc). De informatievoorziening vanuit de gemeente over mogelijkheden, regelingen en voorzieningen is een aandachtspunt: deze kan veel duidelijker, overzichtelijker en beter afgestemd op jongeren.
- Beter benutten contactmomenten gemeente en signalen die je kunt opvangen. Denk hierbij aan meer doorvragen en aanreiken hulpverlening door het jongerenloket en uitschrijven uit GBA.
- Verminderen bureaucratie gemeente overheid. Hierbij gaat het onder andere om het wegnemen van administratieve hobbels voor de schuldhulpverlening.
- Verlagen van drempels om problemen te voorkomen en op te lossen. De wachttijd voor een bijstandsuitkering, huidige inzet budgetbeheer, eigen risico zorgverzekering en andere eigen bijdragen zijn hierbij met name genoemd.
- Vergroten beschikbaarheid betaalbare wooneenheden.
- Aangaan verbindingen met jongeren in buurthuizen en op straat.
- Meer aandacht voor de voor jongeren belangrijke anderen en meer aandacht vanuit de buurtteams voor bewoners met thuiswonende jongeren, zodat de jongere thuis kan blijven wonen (proberen instroom dakloze jongeren terug te dringen).

Hoe kunnen dak- en thuisloze jongeren eerder en beter worden bereikt?

- Bewustwordingsproces: jongere moet beseffen dat hij hulp nodig heeft, maar zelf ook aan het werk moet: wat is jouw situatie, wat zou jij willen, wat is hiervoor nodig en wat wil jij daarvoor doen? Actief blijven doorvragen op de hulpvraag: weet de jongere wat hij daadwerkelijk wil?
- Klik tussen hulpverlener en jongere.
- Jongere koppelen aan belangrijke ander, maatje.
- Al zorgen voor een vaste contactpersoon voordat de problemen groter worden.
- Zorgen dat er geen wachtlijsten zijn bij (opvang)voorzieningen.
- Organiseren dat hulpverleners ook concreet wat te bieden hebben (zoals toegang tot woningen) om motivatie jongeren hiervoor te versterken. Dit biedt ook de kans om voorwaarden te stellen en jongeren vast te houden. Hiervoor is mandaat nodig bij de hulpverlener, hij/zij moet snel kunnen besluiten op het moment dat de jongere gemotiveerd is. Via bijvoorbeeld citydeal kunnen zorgen voor versneld maatwerk. Ook 'out-of-the-box' lijn bij gemeente om snel regelvrije ruimte te organiseren zou helpen.
- Meer bemoeizorg-aanpak vanuit hierin gespecialiseerde organisatie(s) die samen optrekt met het buurtteam. Om dak- en thuisloze jongeren te bereiken moet een outreachende, erop-af-aanpak worden ingezet.
- Bekijken vanuit de diversiteit van de doelgroep welke groepen nog onvoldoende in beeld zijn en zorgen dat aanpak en hulpverlening hierop afgestemd is. Vrouwelijke hulpverleners en Hindoestaanse meisjes worden hierbij genoemd.

Hoe zorgen we ervoor dat dak- en thuisloze jongeren zo snel en goed mogelijk werken aan hun toekomstperspectief op het vlak van opleiding, werk/inkomen en wonen? En wat vraagt dit van de inzet van betrokken partijen en gemeente?

- Parallel proces met diverse instellingen: gezamenlijk plan maken, regie in 1 hand, goed afspreken wie wat doet (signaleren, verwijzen, specialistische hulp). Eén dossier in KRIS.
- Kleine stapjes vooruit, concreet toekomstperspectief met doelen op korte termijn (om jongere gemotiveerd te houden). Begeleiding moet gericht zijn op bij de hand nemen met goede inschattingen van waar het goed is de jongere zelf iets te laten doen, waar het samen moet en wat nog niet haalbaar is.
- Tijdig een juiste diagnose stellen of IQ-test met als doel:

- realistische doelen stellen.
- jongeren gemotiveerd houden.
- verder afglijden voorkomen.

Nu begint jongere bijvoorbeeld soms aan baan terwijl het vasthouden van een baan niet haalbaar is vanwege beperkingen. Hierbij belangrijk dat dit ingezet kan worden zonder dat eigen bijdrage geldt.

- Ondersteuning vanuit de gemeente om ondernemers te motiveren jongeren aan werk/opleiding te helpen. Perspectief op uitstroom uitkering van belang, dagactivering is niet voldoende. Bij het creëren van baanperspectief is voor de jongere belangrijk:
 - Concretisering.
 - Kansrijkheid plan.
 - Reële verwachtingen over wat de baan inhoudt.
 - Samenwerking met werkgevers.
- VOG soms belemmering, goed als gemeente kijkt of zij als grote werkgever in bepaalde functies en/of onder bepaalde voorwaarden VOG-verplichting kunnen laten vervallen.
- Jongeren voldoende tijd en mogelijkheden bieden om hun talenten te ontdekken en te benutten.
- Doorstroming vergemakkelijken, nu zijn de hoge huren en wachtlijsten belemmering.
- Terugkeer naar het ROC nu lastig. Zoeken naar alternatieven, bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen in twee jaar niveau 4 laten doen.

Welke winst kunnen we met elkaar bereiken voor deze groep en wat is hiervoor nodig?

- Meer ervaringsdeskundigen inzetten.
- Samenwerking verbeteren: rollen in de keten moeten duidelijk zijn en informatie moet worden gedeeld zodat er een compleet plaatje ontstaat.
- 1 vaste contactpersoon voor de jongere, jongere 1 keer zijn verhaal laten vertellen (niet steeds opnieuw, werpt drempels op).
- Het voor ondernemers aantrekkelijk maken perspectieven te bieden voor deze doelgroep.
- Rol buurtteam MBO bij herinstroom in MBO?
- Informatie verzameld door leerplicht meer delen met elkaar, uiteraard met toestemming van jongere.
- Meer aandacht voor een goede overgang 18-/18+ vanuit de jeugdzorg, veel dak- en thuisloze jongeren komen uit jeugdhulp met verblijf. Zorgen dat deze groep na uitstroom de begeleiding krijgt die nodig is om de overgang naar zelfstandigheid te maken.
- Draaideureffect voorkomen door intensievere begeleiding bij uitstroom voorzieningen en financiële zaken uit handen nemen. Langzaam opbouwen naar meer zelfstandigheid. Om ze bij je te houden dan moet je wat kunnen bieden waar je voorwaarden aan kunt koppelen. Continuïteit in begeleiding hierbij van belang.
- Onderzoeken of de gemeente niet meer jongeren duurzaam aan het werk kan helpen via grote(re) ambities op social return.
- Faciliteren 'out-of-the-box-lijn' waar jongeren, ervaringsdeskundigen en hulpverleners naartoe kunnen bellen voor hulp, meedenkkracht. Soort 1 loket, maar dan belbaar en ook buiten kantoor tijden bereikbaar.